

Wyrok z dnia 10 grudnia 1997 r.

II UKN 395/97

Zobowiązanie pracodawcy do wypłaty renty uzupełniającej pracownikowi poszkodowanemu w wypadku przy pracy jest zobowiązaniem wynikającym ze stosunku pracy w rozumieniu art. 23¹ § 2 KP. Dlatego za zobowiązanie tego rodzaju powstałe przed przejściem części zakładu pracy na innego pracodawcę, dotychczasowy i nowy pracodawca odpowiadają solidarnie.

Przewodniczący SSN: Barbara Wagner (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar, Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 1997 r. sprawy z powództwa Zbigniewa D. przeciwko 1. Fabryce Samochodów w L., 2. "D." Motor Polska Sp. z o.o. w L. o podwyższenie renty uzupełniającej, na skutek kasacji "D." Motor Polska Sp. z o.o. w L. od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sadu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 22 kwietnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Zbigniew D. dochodził podwyższenia wypłacanej mu przez Fabrykę Samochodów w L. miesięcznej renty uzupełniającej z kwoty 143,91 zł do 400 zł.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana uznała roszczenie do kwoty 29 zł. Wniosła o wezwanie do udziału w sprawie po stronie pozwanej „D.” Motor Polska Spółka z o.o., będącej następcą prawnym Fabryki Samochodów w L. w rezultacie przejęcia części zakładu.

Spółka „D.” wniosła o oddalenie powództwa podnosząc, że powstała 2 listopada 1996 r. i nie jest następcą prawnym Fabryki Samochodów.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Lublinie wyrokiem z dnia 5 grudnia 1996 r. [...], podwyższył rentę Zbigniewa D. do kwoty 400 zł przyjmując odpowiedzialność solidarną Fabryki Samochodów w L. i „D.” Motor Polska Spółka z o.o. , zasądził na rzecz

powoda solidarnie od obu pozwanych kwotę 2.816,99 zł z tytułu skapitalizowanej renty za okres 1 stycznia do 30 listopada 1996 r. z odsetkami od 5 grudnia 1996 r. oraz kwotę 400 zł tytułem renty bieżącej płatnej do 10 dnia każdego miesiąca poczynając od 1 grudnia 1996 r.

Sąd ustalił, że powód był zatrudniony w Fabryce Samochodów w L. na stanowisku kowala w Wydziale Kuźni. W dniu 19 grudnia 1989 r. uległ wypadkowi przy pracy, w następstwie którego został zaliczony do I grupy inwalidów. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca mu wypadkową rentę inwalidzką w wysokości 465,39 zł miesięcznie. Żona powoda zarabia 700 zł miesięcznie. Zbigniew D. ma na utrzymaniu dwoje dzieci w wieku 8 i 9 lat. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wyrokiem z dnia 13 sierpnia 1993 r. [...], zasądził powodowi rentę uzupełniającą w wysokości 143,91 zł. Fabryka Samochodów w L. nie uległa likwidacji. Spółka „D.” Motor Polska przejęła część jej majątku ruchomego i nieruchomego oraz pracowników aktualnie pracujących i zatrudnionych w oparciu o zawarte umowy o pracę, w tym także Wydział Kuźni. W tej sytuacji należy uznać, że jest ona w „przejętym” zakresie następcą prawnym pozwanej fabryki. Stosownie do treści art. 23¹ § 4 KP ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania tej ostatniej wobec powoda. Średnie wynagrodzenie pomocnika kowala wynosi 850 - 1200 zł. „Powód jest człowiekiem bardzo młodym, obecnie ma 30 lat i gdyby nie trwałe kalectwo byłby w stanie poprzez pracę zapewnić rodzinie godziwe warunki życia”. W ocenie Sądu, propozycja strony pozwanej podwyższenia Zbigniewowi D. renty o 29 zł „jest po prostu oburzające i pozbawione jakichkolwiek zasad moralnych”.

Spółka „D.” Motor Polska wyrok ten zaskarżyła i podnosząc zarzut naruszenia art. 23¹ § 4 KP wniosła o jego zmianę i oddalenie powództwa. Skarżąca wywozowała, że następca prawny wstępuje jedynie w prawa i obowiązki strony stosunku pracy. Art. 23¹ § 4 KP wprowadza wyjątek od zasady umownego przejmowania długów przewidzianej w art. 519 KC. Należy go zatem wyklądać ściśle. Powód nie został przejęty przez Spółkę porozumieniem z dnia 25 sierpnia 1995 r. i nigdy nie był jej pracownikiem.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie, w pełni akceptując ustalenia stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku i dzieląc ich ocenę oraz kwalifikację prawną, wyrokiem z

dnia 22 kwietnia 1997 r. [...], oddalił apelację.

Wyrok ten Spółka „D.” zaskarżyła kasacją i wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego, a to art. 23¹ § 1 i 2 KP, wniosła o jego zmianę i oddalenie powództwa. W uzasadnieniu zarzutu podniosła, że wykładnia gramatyczna nakazuje rozumieć ten przepis jako następstwo w stosunkach pracy. Zobowiązaniami ze stosunku pracy są „roszczenia o zaległe, niewypłacone wynagrodzenia, zaległe urlopy”. „Renta wyrównawcza jest zdaniem strony pozwanej roszczeniem powiązanym ze stosunkiem pracy, a więc nie objętym skutkami z art. 23¹ KP”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawę kasacji stanowi zarzut naruszenia prawa materialnego. Skarżący nie kwestionuje ustaleń stanowiących faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku, lecz ich prawną kwalifikację i ocenę. Zarzut dotyczy prawnego problemu zakresu odpowiedzialności następcy prawnego za wynikające ze stosunku pracy zobowiązania poprzednika.

Zgodnie z art. 23¹ § 4 KP (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 2 czerwca 1996 r.) za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy powstałe przed przejściem części zakładu pracy odpowiadają solidarnie zakłady pracy uczestniczące w przejściu. Poza sporem jest kwestia, że „D.” Spółka Motor Polska Spółka z o.o. przejęła część Fabryki Samochodów w L. Wobec tego, zgodnie z powołanym przepisem, ponosi solidarną odpowiedzialność z Fabryką za wynikające ze stosunku pracy zobowiązania tej ostatniej powstałe przed częściowym jej przejściem.

„D.” kwestionuje zakwalifikowanie przez Sąd II instancji renty wyrównawczej jako zobowiązania ze stosunku pracy. Twierdzi, że świadczenie to pozostaje wprawdzie w związku ze stosunkiem pracy, ale nie pochodzi z tego stosunku. Wobec tego nie dotyczy jej art. 23¹ § 4 KP.

Stosunek pracy jest stosunkiem prawnym o złożonej strukturze i treści wykraczającej poza pojęcie stosunku świadczenia pracy, wynikające z art. 22 § 1 KP. Na treść stosunku pracy składa się ogół wzajemnych praw i obowiązków jego podmiotów. Niektóre z nich mają charakter potencjalny w takim znaczeniu, że nie muszą się zrealizować w każdym stosunku pracy. Do takich należy odpowiedzialność za

wypadek przy pracy.

Także ze względów funkcjonalnych „ stosunek pracy” nie może być na gruncie art. 23¹ § 4 KP wykładany w sposób proponowany przez skarżącego. Renta uzupełniająca rekompensuje utracony wskutek wypadku przy pracy dochód poszkodowanego wyrażający się w potencjalnych jego możliwościach zarobkowych, z uwzględnieniem posiadanych źródeł utrzymania (na ogół renta inwalidzka). Nie wzbogaca to pracownika. Zastępuje w jakimś stopniu wynagrodzenie za pracę jakie pracownik otrzymywałby, gdyby nie uległ wypadkowi. Przejęcie mienia dłużnika przez inny podmiot nie może w tych okolicznościach pozbawić wierzyciela dotychczas otrzymywanego świadczenia. Art. 23¹ § 4 KP nie ma charakteru represyjnego wobec następcy prawnego w stosunkach pracy , ale ochronny względem pracownika.

Odpowiedzialność pracodawcy za wypadek przy pracy jest odpowiedzialnością ze stosunku pracy. Zobowiązanie do wypłaty renty uzupełniającej jest zobowiązaniem wynikającym ze stosunku pracy w rozumieniu art. 23¹ § 4 KP.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy, stosownie do treści art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====